

ביאור הדף מסכת בבא בתרא דף קס"ו

הגמרא מביאה ברייתא שאומרת שאם היה כתוב בשטר שהלווה לווה מהמלווה זהב, אין הכוונה לפחות מדינר זהב. ואם היה כתוב זהב דינרים או דינרים זהב, אין הכוונה לפחות מב' דינרי זהב. ואם היה כתוב בשטר שהלווה לווה זהב בדינרים, הכוונה לכל הפחות לזהב בשווי של שני דינרי כסף.

ושאלת הגמרא על מה שאמרה הברייתא אמר שזהב אין הכוונה לפחות מדינר זהב, מדוע לא אומרים שהכוונה לחתיכת זהב, ואמר רבי אלעזר שמדובר שכתוב בשטר שהוא לווה מטבע זהב, ואם כך וודאי שהכוונה למטבע ולא לחתיכת זהב.

ושאלת הגמרא שאולי הכוונה לפרוטת זהב ולא לדינר, ועונה הגמרא שאין עושים מזהב פרוטות.

ועל מה שאמרה הברייתא שאם היה כתוב בשטר שהלווה לווה זהב בדינרים, הכוונה לכל הפחות לזהב בשווי של שני דינרי כסף. שואלת הגמרא שאולי הכוונה לחתיכות של זהב בשווי של ב' דינרי זהב, ולא בשווי של ב' דינרי כסף.

ותירץ אביי שאמנם אפשר לפרש כך ואפשר לפרש כך, וממילא כיון שיד בעל השטר על התחתונה. הולכים אחרי הפחות שבלשונות.

ושאלת הגמרא שאם הולכים אחרי הפחות שבלשונות מדוע ברישא התבאר בברייתא שאם היה כתוב בשטר כסף בדינרים הכוונה לכסף בשווי ב' דינרי זהב, ולא אומרים שהכוונה לחתיכות כסף בשווי ב' דינרי כסף.

ותירץ רב אשי שברישא מדובר שהיה כתוב בשטר כסף בדינרי, והמילה דינרי משמעותה דינרי זהב, אבל בסיפא מדובר שהיה כתוב זהב בדינרי והמילה דינרי משמעותה דינרי כסף.

והוכיח אביי שכך משמעות מילים אלו מברייתא שאומרת שאשה שהיו עליה ספק חמש לידות או ספק חמש זיבות, מביאה קרבן אחד על כל הספקות, ואוכלת בזבחים כדין מחוסר כיפורים שהביא קרבנותיו, ואין שאר הקרבנות עליה חובה.

ואם היו עליה חמש לידות ודאיות או חמש זיבות ודאיות מביאה קרבן אחד ואוכלת בזבחים והשאר עליה חובה.

אמנם היה מעשה ועמד מחיר הקינים בירושלים בדינרי זהב, ואמר רבן שמעון בן גמליאל המעון הזה אם אלן הלילה עד שיהו בדינרי של כסף, ונכנס לבית דין והקל ולימד שהאשה שיש עליה חמש לידות ודאיות או חמש זיבות ודאיות מביאה קרבן אחד ואוכלת בזבחים ואין השאר עליה חובה, ומחמת קולה זו עמד מחיר הקינין בו ביום ברבעתים, וכלומר ברבע דינר כסף.

ולמעשה רואים בברייתא שכשדיבר רשב"ג על דינרי זהב אמר דינרי, וכשדיבר על דינרי כסף אמר דינרי.

עמוד ב'

במשנה התבאר שאם היה כתוב בשטר מלמעלה מנה ומלמטה מאתים או מלמעלה מאתים ומלמטה מנה, הכל הולך אחר התחתון. ומה שכותבים את העליון זה רק כדי שאם תמחק אות אחת מן התחתון ילמד מן העליון.

ומביאה הגמרא ברייתא שאומרת שמה שלומדים מהעליון מה הכוונה בתחתון זה רק באות אחת שחסרה בתחתון שאז אם בחלקו העליון של השטר כתוב את אותה המילה לומדים משם את האות שחסרה בתחתון. אבל לא בשתי אותיות, ולכן אם היה כתוב למטה חנן ולמעלה חנני או למטה ענן ולמעלה ענני לומדים שאף למטה הכוונה לחנני או לענני, כי יש כאן רק אות אחת שחסרה למטה.

ושאלת הגמרא מה הטעם שב' אותיות לא לומדים לתחתון מהעליון, שאם הטעם הוא משום שאם יהיה שם בן ד' אותיות למעלה, ולמטה יהיה כתוב רק שני אותיות אז יצטרכו ללמוד חצי מהמילה של השם

מלמעלה, הרי אותה בעיה יש גם במה שלומדים אות אחת מלמעלה למטה, כי יתכן שאם יהיה שם של ב' אותיות ילמדו אות אחת שהיא חצי ממנו מלמעלה למטה. ולכן מוכח שאין בעיה ללמוד חצי שם.

ומבארת הגמרא שאכן הסיבה שלא לומדים ב' אותיות היא כדי שלא יהיה מקרה של שם בן שלושה אותיות שילמדו את **רובו** מלמעלה אפילו שהשם חסר למטה, ורוב שם אי אפשר ללמוד.

אמר רב פפא שוודאי שאם כתוב למעלה בשטר שפלוני הפקיד ספל, ולמטה כתוב קפל דהיינו טלית הראויה לקיפול, שוודאי שהולכים אחרי התחתון וכפי שהתבאר במשנה.

והסתפק רב פפא אם כתוב למעלה קפל, ולמטה ספל, האם אף כאן הולכים אחרי התחתון, או שהפעם הולכים אחרי העליון כי אומרים שגם למטה הסופר כתב קפל, אלא שבא זבוב ושינה את האות ק' לס' וכעת כתוב ספל במקום קפל, ונשאר הגמרא בתיקו.

מספרת הגמרא שהיה מעשה בשטר שהיה כתוב בו שסכום ההלוואה הוא שם מאות וזוז. ושלה רב שרביא שאלה לאביי האם הכוונה בשטר לשש מאות חצאי זוזים הנקראים אסתירי ועוד זוז, או שהכוונה לשש מאות פרוטות וזוז, והשיב לו אביי שאין הדרך לכתוב בשטר פרוטות אלא כותבים את שוויים בדינרים (ועל כל קצ"ב פרוטות כותבים דינר אחד) ולכן אומרים שהכוונה לאסתירי שהם חצי זוז ויקבל שש מאות חצאי זוזים ותו לא, ואף שיתכן והכוונה לזוזים ממש הדין הוא שיד בעל השטר על התחתונה.

(כך הביא הרשב"ם את פירוש ר"ח ולדעת הרשב"ם יקבל זוזים **ולא** אסתירי כי לדעתו אסתירי הכוונה לסלעים שהם יותר מזוזים, וכיון שיד בעל השטר על התחתונה הוא מקבל רק זוזים).

